

Bilaga 1: Studieplan för forskarutbildningsämnet Konst, teknik och design

1. Ämnesbeskrivning

Forskarutbildningsämnet konst, teknik och design rymmer forskning inom ett framväxande forskningsområde som formas i dynamiska möten mellan såväl konstnärliga och vetenskapliga förhållningssätt, som mellan tre olika perspektiv: konst, teknik och design. Ämnet drivs och utvecklas inom ramen för Doktorsprogrammet Konst, teknik och design vid KTH. Genom ett samarbete mellan KTH och Konstfack erbjuder programmet en ny arena för möten mellan olika kunskapskulturer och metoder för forskning, innovation och produktion inom konst, teknik och design. Programmets övergripande målsättning är att förena forskning och utbildning kring hållbar samhällsutveckling, och den omställning en sådan utveckling kräver, med ett radikalt omtänkande av relationen individ-samhälle-miljö. Genom att utmana konventioner inom etablerade kunskapsområden, genom att verka transdisciplinärt, samt genom att förena görandets praktiker med avancerade kunskapsteoretiska och metodologiska perspektiv ska forskning och utbildning i programmet bidra med en stark innovationskraft.

Konstnärliga tekniker kan till exempel genom ingående studier av ett vardagsfenomens detaljer åskådliggöra hur dessa detaljer är en del av ett större sammanhang av invanda mönster. Bakomliggande föreställningar och mekanismer kommer på så sätt i dagen och kan bli föremål för en produktiv omvärdering. Inom aktuell designforskning påvisas till exempel vardagsföremåls konventionella könskodning och frågor kring dess grundläggande påverkan på identitet, handlingsmönster och konsumtionskultur undersöks. Inom aktuell forskning kring urbana ljudmiljöer sätter omtänkande design- och ljudkonstperspektiv upplevelsen i centrum vilket ger upphov till nya sätt att planera och bygga framtidens boende i en tätare stad.

Forskningsområdet är i grunden interdisciplinärt genom sin inriktning på perspektivmöten och konkret materialisering. Forskningsprojekt i ämnet utgår ifrån ett kritiskt analyserande förhållningssätt som forskningsmässigt tillämpas i såväl materiella och performativa experiment som i diskursiva undersökningar. Projekten har en stark transdisciplinär potential genom samverkan med externa aktörer inom till exempel näringsliv, kulturliv, offentlig verksamhet och politik.

2. Utbildningens mål

Doktorsprogrammets övergripande mål i enlighet med KTHs riktlinjer:

Syftet med KTHs utbildning på forskarnivå är att förse samhället med kvalificerade forskare som kan bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Målet med KTHs utbildning på forskarnivå är att doktoranderna ska bli självständiga utmärkta forskare. Den forskarutbildade ska efter avslutade studier kunna:

- beskriva och förklara teorier och empiriska resultat inom det aktuella området
- formulera konkreta forskningsfrågor inom det aktuella området
- använda vetenskaplig metod och utveckla ny kunskap genom egna vetenskapliga studier
- kritiskt analysera och värdera tillämpade metoder och resultat från egna och andras vetenskapliga studier
- presentera och diskutera forskningsresultat inom vetenskapssamhället

Forskarutbildningsämnets mer specifika mål är att genom utbildning och spetsforskning utifrån perspektiven konst, teknik och design, stärka kunskapsutveckling och utveckla innovationskraft i relation till en mer hållbar samhällsutveckling. Programmets doktorander utbildas till självständiga forskare som efter avslutade studier ska ha god förmåga att verka i såväl vetenskapliga som konstnärliga akademiska sammanhang som i professionell yrkesutövning; god förmåga att formulera konkreta och relevanta forskningsfrågor inom området; samt god förmåga att kommunicera forskningsresultat till yrkesutövare inom konst, teknik och design samt till det omgivande samhället.

3. Utbildningens allmänna upplägg

Utbildningen på forskarnivå består av en kursdel och en uppsats-/avhandlingsdel. Kursmoment kan bestå av föreläsningar, litteraturstudier, experiment, gestaltande arbete, uppsatsskrivning, problemlösning samt aktivt deltagande i seminarier, utställningar och konferenser. Kurser kan studeras inom programmet samt i samarbete med andra nationella och internationella institutioner. Huvuddelen av kursstudierna bör i allmänhet genomföras under utbildningens första hälft. Huvudhandledare ansvarar genom arbete med individuell studieplan för den enskilda doktorandens samlade kursplan. Eventuella undantag från obligatoriska kurser ska motiveras och godkännas av programansvarig före inlämning av studieplan till forskarutbildningsansvarig.

Utbildningen på forskarnivå bedrivs under ledning av huvudhandledare tillsammans med minst en biträdande handledare. Doktorandens framsteg ska bedömas minst en gång per år i samband med revision av den individuella studieplanen som görs av den studerande och huvudhandledaren. Studieplanen fastställs av forskarutbildningsansvarig.

Doktoranderna förutsätts ha intresse och förmåga att medverka i grundutbildning och skall genomgå inledande högskolepedagogisk utbildning. Doktorander bör inte undervisa mer än att det förlänger deras utbildning med högst 25 %. Doktoranderna

ska uppmuntras till att förlägga delar av sin utbildning på forskarnivå vid en högskola utomlands.

Licentiatexamen får avläggas som en del av doktorsexamen. Licentiatexamen består av en kursdel omfattande mellan 30 och 60 hp, varav 30 är obligatoriska, och en uppsatsdel omfattande mellan 60 och 90 hp så att summan uppgår till 120 hp.

Doktorsexamen består av en kursdel omfattande mellan 60 och 90 hp, varav 30 är obligatoriska, och en avhandlingsdel omfattande mellan 150 och 180 hp så att summan uppgår till 240 hp.

4. Kurser

Doktorsprogrammet innehåller ett obligatoriskt kurspaket om 30 hp.¹ Utöver att förmedla grundläggande vetenskapsteoretiska och forskningsmetodologiska insikter såväl allmänt som specifikt inom forskarutbildningsämnet, är det samlade kurspaketet av stor betydelse för utvecklingen av programmets inriktning och forskningsområdets uppbyggnad. Kurspaketet innehåller dels kurser som är i huvudsak föreläsning-, seminarie- och litteraturbaserade, dels kurser som hålls i seminarie- och workshopform med fokus på analytiska och experimentella metoder under utveckling i aktuella forskningsprojekt inom programmet. Det innehåller även en introduktion till högskolepedagogik med särskild inriktning på konst och design.

Aktuell kurslista finns på doktorsprogrammet webbsida. Kurslistan ses över årsvis av programrådet. De obligatoriska kurserna ges vartannat år, eller vid behov oftare. I vissa fall kan undervisningen samordnas med en liknande kurs på avancerad nivå, där skillnaden i kursnivå regleras genom antal föreläsningar eller seminarier och nivå på övningsuppgifter. Vid examinationen kännetecknas forskarnivån generellt av högre krav på självständighet och kreativitet. Kurser som ges inom programmet inrättas på KTH men ges helt eller delvis vid såväl Konstfack som KTH. Doktorander kan läsa kvalitetsgranskade kurser på annat universitet.

4.1 Obligatoriska kurser (30 hp)

Vetenskapsteori och forskningsmetodik i konst - teknik – design 7,5 hp

Kursen innehåller dels grundläggande introduktion till vetenskapsteori och orientering i olika vetenskapliga traditioners kunskapsperspektiv, dels ger den fördjupade kunskapsteoretiska och metodologiska insikter i aktuell forskning inom forskarutbildningsämnet konst, teknik och design, och diskuterar exempel på radikala omtänkanden historiskt och filosofiskt av relationen individ-samhälle-miljö.

¹ De obligatoriska kurser som föreslås är samtliga nya kurser, det vill säga som inte existerar idag. För samtliga kurser behövs kursplan tas fram i nästa fas av programetableringen.

Begrepp, teorier och experimentella praktiker i konst - teknik - design 7,5 hp

Kursen innehåller dels en övergripande orientering i de framväxande forskningsfält som utvecklas internationellt under namn som *practice-based research in the arts*, *arts and technology studies* och *research by design*, dels ger den genom studier av genomförda avhandlingsprojekt fördjupade insikter i praktiska undersökningsmetoder och resultatframställning av specifikt intresse för forskarutbildningsämnets profil. Särskild tonvikt läggs på det akademiska skrivandets former och exempel på omprövande och experimentella förhållningssätt lyfts fram och diskuteras.

Högskolepedagogisk introduktion:
konst och designutbildning 5 hp

Kursen innehåller dels en grundläggande orientering i högskolepedagogik, dels en fördjupning i pedagogiska metoder för utbildning inom konst och design.

Omtänkande forskningspraktiker i konst - teknik - design 10 hp

Kursen genomförs i seminarie- och/eller workshop form och utgår ifrån deltagarnas arbete med egna avhandlingsprojekt. Kursen är indelad i två moment av lika stor vikt. Dels lyfts materiella, performativa eller gestaltande undersökande moment i anslutning till det egna avhandlingsprojektet fram och diskuteras i förhållande till detaljstudier av relevanta referensprojekt inom ämnet. Dels lyfts deltagarnas diskursiva arbete med det egna avhandlingsprojektets kritiska och teoretiska inramning, relevans och betydelse fram i förhållande till detaljstudier av utvalda referenstexter inom ämnet. Resultat och diskussioner från kursen dokumenteras i ett digitalt arkiv.

4.2 Valbara kurser (30-60 hp för doktorsexamen)

Övriga kurser bestäms individuellt i förhållande till doktorandens specifika kunskapsbehov. Dessa kurser kan ges vid Konstfack eller KTH inom ramen för doktorsprogrammet och/eller i samarbete med kurser på avancerad nivå vid dessa lärosäten. Doktoranden kan även läsa kurser vid andra lärosäten i Sverige eller internationellt. Doktorandens samlade kursplan regleras i den individuella studieplanen.

5. Seminarier, utställningar och konferenser

Doktorander förväntas genom hela sin utbildning delta aktivt i programmets seminarieverksamhet och andra aktiviteter. Programmet anordnar årligen ett evenemang med presentation av deltagarnas arbeten i föreläsnings-, föreställnings-, utställnings- och/ eller annan adekvat form. Samtliga aktiva doktorander i programmet ska delta i detta. Regelbunden medverkan i nationella och

internationella symposier och konferenser är en viktig förutsättning för studierna genom hela utbildningstiden.

6. Uppsatsen/Avhandlingen

Uppsatsen/avhandlingen är en obligatorisk del av utbildningen på forskarnivå. Utbildningen syftar till att den studerande ska tränas i att ge självständiga vetenskapliga bidrag till forskningen och att utveckla förmåga till vetenskapliga såväl som konstnärliga samarbeten inom och utanför forskningsområdet.

Uppsats- och avhandlingsarbeten inom programmet utgår från olika undersöknings- och gestaltungspraktiker såväl materiella som skriftliga vilka redovisas löpande under forskningsstudierna i exempelvis utställningar, skrifter och publicerade artiklar. Disputationen kan antingen äga rum på basis av en avhandling som är en sammanläggning av delarna om de för sig har bedömts att ha tillräckligt hög kvalitet och binds samman genom en så kallad ramberättelse, alternativt utgörs av en enhetlig slutgiltig sammanställning av forskningsresultaten i en monografi. Väsentligt är att arbetet uppvisar en reflektion som står i relation till ämnesområdets forskningsfront och fältets diskussioner.

Uppsatsen/avhandlingen ska innehålla nya forskningsresultat som den studerande har utvecklat själv, eller i samarbete med andra, via teoretiskt, gestaltande och/eller empiriskt forskningsarbete. Omfång på uppsats/avhandling regleras inte i antal ord eller motsvarande. Som referens kan dock nämnas den måttstock som tillämpas i en del andra program vid KTH: "de vetenskapliga huvudresultaten ska för doktorsexamen uppfylla kvalitetskraven för publicering minst fyra artiklar i internationellt erkända tidskrifter med referee-system (för licentiatsexamen minst två artiklar) eller motsvarande." Väsentligt för detta doktorsprogram är att vetenskapliga resultat utöver genom publicering som peer-review artiklar, med fördel även kan utvecklas och kommuniceras i andra former och media såsom utställningar, iscensättningar, prototyper, föreställningar, film, med mera. Adekvat dokumentation och resultatdiskussion i det redovisade avhandlingsarbetet har i sådana fall en stor betydelse.

Uppsatser/avhandlingar vid KTH skrivs normalt på engelska, om ämnet motiverar att uppsatsen/avhandlingen skrivs på annat språk ansöks om dispens från forskarutbildningsansvarig.

7. Behörighetsregler och rekommenderade förkunskaper

KTHs allmänna behörighetsvillkor för antagningen till utbildning på forskarnivå tillämpas.

Studerandemålgruppen är framför allt personer med arkitektexamen, civilingenjörsexamen, master- eller magisterexamen från design-, konsthantverk-, konstnärlig-, eller teknisk utbildning. Även andra utbildningsbakgrunder kan vara lämpliga.

Rekrytering/utlysning och antagning av doktorander enligt KTHs regelverk:
<http://intra.kth.se/regelverk/utbildning-forskning/forskarutbildning/antagning/antagningsordning-for-utbildning-pa-forskarniva-vid-kth-1.27236>

8. Regler för urval bland sökande

Programmet kommer att rekrytera doktorander både genom utlysning av tjänster och genom stipendiefinansiering. Antagning kommer att föregås av obligatoriska intervjuer.

Allmänt gäller för programmet att sökande skall vara starkt motiverad för forskarstudier, ha förmåga till självständigt arbete och kritisk analys samt god samarbets- och kommunikationsförmåga. Sökande skall ha goda kunskaper i engelska i tal och skrift. Kunskaper i svenska är inte nödvändiga, men kan underlätta genomförandet av forskarutbildningen. Specifikt gäller att kandidater till programmet förväntas reflektera kritiskt kring den forskning de önskar bedriva i relation till bredare samhällsrelevans, till möten mellan ämnesperspektiven konst - teknik – design, och till centrala frågor som omställningen till en mer hållbar samhällsutveckling väcker.

9. Examination

I kurser på forskarnivå ska ingå kunskapsprov som kan vara skriftliga eller muntliga. Examinationen ska utformas så att examinator kan övertyga sig om att den studerande inhämtat hela kursinnehållet.

Vad gäller regelverk för examination av uppsats/avhandlingsdelen av licentiats- respektive doktorsexamen. Se KTHs allmänna riktlinjer.